

MARIA STUART Toneelhuis & Toneelgroep
AmsterdamSpeellijst: www.toneelhuis.be

**'Maria Stuart' kan hooggespannen
verwachtingen niet inlossen**

KRONIEK VAN EEN KLEFFE KWEZEL

► Actrice Halina Reijn weet in *Maria Stuart* wel weg met de complexiteit van het titelpersonage. © JAN VERSWEYVELD

Twee vorstinnen zonder vorst nemen het tegen elkaar op. In een machtsstrijd op leven en dood worden de morele implicaties van een gevecht zonder winnaar zichtbaar. Regisseur Ivo Van Hove verenigt acteertalent van het Toneelhuis en Toneelgroep Amsterdam, en brengt het koninginnendrama *Maria Stuart* tot leven.

JAN DE SMET

Omdat ze ervan beschuldigd wordt haar echtgenoot te hebben vermoord, vlucht Maria, koningin van Schotland, naar Engeland, waar ze uit de hand van haar nicht Elizabeth I eet. De raison d'état, nog versterkt door de roep van het gepeupel, zet druk op Elizabeth. Tijdens een uit de hand gelopen confrontatie verzuurt de situatie helemaal. Maria's claim op

de Engelse troon en haar vermeende hoogverraad laten Elizabeth geen keuze. Ze wijst het genadeverzoek af en ondertekent het bevelschrift voor Maria's doodstraf. Ze blijft echter op de vlakte wat haar uiteindelijke intenties zijn en de executie schuift ze in de schoenen van ondergeschikten. Maria bestijgt gelouterd het schavot, Elizabeth proeft de wrange eenzaamheid van de machthebber.

Gestrenge koelheid

Als alleskunner Ivo Van Hove Friedrich von Schillers oude besje *Maria Stuart* van onder het stof haalt, zijn de verwachtingen hooggespannen. Wat hij aflevert, is oerklassiek en historisch toneel, zonder meer. Niet dat het het stuk ontbreekt aan conflicten. De dramatische spanning die daaruit voortspuit, is gesneden brood. De personages en hun omgeving clashen, maar Van

Hove laat ze dat gedempt doen en met standing. De smedige vertaling van Barber van de Pol en de bloemrijke volzinnen contrasteren met de sobere scenische aankleding met enkel twee iele zitbanken in de eenheidsruimte. Alle personages dragen zwart, de heren zitten strak in het pak. Wie niet aan het woord is, wendt zich af van de andere spelers. De personages, op enkele vurige uitbarstingen na, imploderen in hun aangehouden air van afstandelijkheid en ongenaakbaarheid.

De twee koninginnen acteren

De personages en hun omgeving clashen, maar Ivo Van Hove laat ze dat gedempt doen en met standing

sterk. Halina Reijn (Maria) speelt haar rol als bepleitster van haar eigen lot ingeleefd. Ze toont mooi de complexiteit van haar personage dat rollercoastert van kwetsbaar, kwijnend, wanhopig over trots, vurig en fel naar berustend.

De gouden palm voor deze productie gaat naar een indrukwekkende Chris Nietvelt, die als getormenteerde ijskoningin de volle duur van de voorstelling de zaal aan zich bindt.

Met de soberheid en de traagheid sluipt ook de monotonie naar binnen. Een verrassende pas de deux en de bevreedende wulpse toets die Van Hove meegeeft, beletten niet dat je als toeschouwer het einde verwelkomt. *Maria Stuart* sluit teleurstellend af als een pompeus historisch tableau. Maria wordt afgeserveerd als een kleffe kwezel. Iconisch lijkt ze op de moeder Gods die is weggelopen uit een veldkapel. Edelkitsch.